

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU
GÖÇ VE UYUM ALT KOMİSYONU
TUTANAKLARI

—●—
9 Haziran 2022 Perşembe

—●—
KONU:

- “Türkiye’de Düzensiz Göç ve Düzensiz Göçle Mücadele - Van Örneği” konulu taslak rapor hakkında görüşmeler

9 Haziran 2022 Perşembe
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati:13.02
BAŞKAN: Atay USLU (Antalya)

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Değerli arkadaşlar, hoş geldiniz; hepinizi hürmetle, sevgiyle selamlıyoruz.

Bugün, düzensiz göçle ilgili hazırlanan bir taslak rapor var. Bununla ilgili daha önce ilgili bürokratları dinlemiştik; sahada da Van’da, sınırda bir inceleme yapmıştık; ona istinaden hazırlanan bir taslak rapor. Bunun üzerine bir görüşmede bulunacağız, görüşlerimizi ifade edeceğiz. İfade ettikten sonra da, inşallah, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuza sunacağız. Komisyonumuzda da Başkanlık Divanının uygun gördüğü tarihte bu rapor değerlendirilecektir. Kamuoyuyla rapor olarak paylaşılacaktır, şimdiki hâliyle taslak rapor.

Tabii, bugün görüşüyoruz; arkadaşlar bunlarla ilgili, varsa şerhlerini pazartesiye kadar yazabilirler. Şu da olabilir, hani bir görüş olarak ifade ediyorum: Zaten nihai şekliyle rapor, biliyorsunuz, üst komisyona ulaşacak. Üst komisyonda da yine grupların, partilerin, milletvekillerinin şerhleri veya uygun görüşleri, yine, dercedilmesini istediği görüşler olabilecektir; orada da onları yapabilirler.

Düzensiz göç, daha doğrusu göç, dünyanın önemli sosyal olgularından bir tanesi. 250 milyondan fazla göçmenden bahsediliyor dünyada ve bu göçmenlerin içinde de düzensiz göçmenlerin oranı oldukça yüksek ve her geçen gün dünyadaki ekonomik sorunlar, açlık, kıtlık ve benzeri konular nedeniyle düzensiz göçmenlerin sayısının da arttığını görüyoruz. Başta şunu ifade edeyim: Taslak raporda bahsedilen konulardan bir tanesi terminoloji. Hakikaten göç konusunda doğru terminolojiyi kullanmak gerektiğini düşünenlerdenim. Doğru terminolojiyi kullanmazsak göç yönetim süreçlerine de, uluslararası koruma arayanlara da yani sığınmacılara da mültecilere de ve vatandaşlara da zarar verecek sonuçların ortaya çıkmasına sebep verilebilir. Yani her alanda doğru terminolojiyi kullanmak lazım. Bazen kamuoyunda şununla karşılaşıyoruz: “Ya, göç spesifik bir alan, teknik bir alan. Doğru terminolojiyi herkes bilemeyebilir.” gibi şeyler söyleniyor. Değerli arkadaşlar, futbol terimlerini bilmeden futbolu seyretmek, yani aut ile kornerin farkını bilmeden futbolla ilgili değerlendirmede bulunmak ne kadar yanlışsa göçle ilgili terminolojiyi bilmeden onunla ilgili değerlendirmede bulunmak bana göre ondan katbekat daha yanlış çünkü bu konu insanı ilgilendiriyor, insan yaşamını ilgilendiren bir konu. Dolayısıyla doğru terminolojinin kullanılması çok önemli diye düşünüyorum.

Bu taslak raporda olan bir konu düzensiz göç ve göçmen arasındaki fark. Yani düzenli göçmen ile düzensiz göçmen... Düzenli göçmene çoğu zaman “göçmen” diyoruz, “düzenli” kelimesini kullanmadan ama bir de düzensiz göçmen var; bu ikisi birbirinden çok farklı konular. Her ikisinin göçme çıkış sebepleri birbirinden farklı. Burada, arkadaşlar, ortaya konulan taslak raporda bu ifade ediliyor. Yani göçmenlerin, özellikle sığınmacıların, mültecilerin, uluslararası koruma arayanların bir zulüm görme ihtimali var düşüncelerinden dolayı, milliyetlerinden dolayı, dinlerinden dolayı ve yaşam hakları ihlal edilmiş durumda ama düzensiz göç daha çok bir macera bazen ekonomik sebeplerle oluyor, bazen başka sebeplerle oluyor; birbirinden çok farklı konular. Düzensiz göçmen, bir ülke sınırlarına gayrimeşru, illegal yollardan geçenlerden de oluşuyor; bazen de düzensiz göçmen, legal yollarla ülkeye girip ülkede kalışları bir süre sonra illegal hâle gelenlerden de oluşabiliyor. Bu konuda da bir yanlış algı var yani her düzensiz göçmenin sınırdan illegal yolla geçtiği düşünülüyor. Bu, yanlış; bu, bir yanlışlığı çünkü ikamet izniyle gelebiliyor, diğer statülerle gelebiliyor, vizeyle gelebiliyor ülkeye ama daha

sonra süreye uymuyor veya farklı sebeplerle ülkede kalışıyla ilgili sorunlar çıkıyor. Ülkeyi terk etmesi gerekiyor ve terk etmiyorlar; işte, bunlar da düzensiz göçmen durumuna düşüyor. O yüzden “düzensiz göçmen” denince tamamının sınırları illegal yollardan geçtiği fikri ya da yanılması önemli bir konu.

Biraz önce de ifade ettim: Sığınmacılar ya da düzenli göçmenler ile düzensiz göçmenler arasında ciddi bir şekilde bir fark var. İkinin aynı sepete konularak, aynı paradigmalara değerlendirilmesi çok büyük bir yanlış. Kamuoyunda bazen şunu görüyoruz mesela: “Sığınmacıları geri yollayacağız.” “Düzensiz göçmenleri sınır dışı edeceğiz.” Bakın bu iki kavram, iki cümle birbirinden çok farklı. “Sığınmacıları geri yollayacağız.” ifadesi bir insan hakları ihlaliyken “Düzensiz göçmenleri sınır dışı edeceğiz.” ifadesi hukuki bir ifade, her egemen devletin yapması gereken bir davranış. Sığınmacılar için “geri yollama” ifadesi tamamen yanlıştır, onun yerine sığınmacılar için eğer bir yollamaktan bahsedilecekse, geri göndermekten bahsedilecekse gönüllü, onurlu ve güvenli bir dönüşten bahsedilmesi gerekir. Sığınmacıların güven bulmadıkları yerlere, gönüllü olmadıkları sürece gönderilmesi uluslararası açıdan da yanlıştır. Ben bu terminolojiye de dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Düzensiz göç ile düzenli göç süreçlerinin karıştırılarak sığınmacılara uygulayacağımız insani süreçlerin zaman zaman zehirlendiğini fark ediyoruz, görüyoruz. Bu iki kavramı karıştırmak bence hukuki de değildir, insani de değildir. Belki biz raporla kamuoyuna bu konuda aydınlatıcı bir mesaj da vermiş olabiliriz diye düşünüyorum.

Raporda, yine, yıllara göre düzensiz göç rakamları var. Bunları raporda görebiliriz ama bir ayrıntı olarak söyleyeyim: 2014’e kadar bu rakam 50 binler civarındaymış ama 2014’ten sonra yükselmiş, 2019’da 450 bin gibi bir rakama ulaşmış, çok yüksek noktalara; 2020-2021’de pandemiyle beraber düşmüş, bu yıl şu ana kadar en son rakam 50 bin civarında ama rakamların 2019’da çok yükseldiğini görüyoruz. Biraz önce de ifade ettim düzensiz göçmenlerin sınır dışı edilmesi yani kanuna uygun şekilde sınır dışı edilmesi hukukidir. Her egemen devletin yapması gereken, alması gereken bir tavrıdır. Bununla ilgili sınır dışı süreçleri var taslak raporumuzda. Her ne kadar her seferinde “rapor” olarak ifade etsem de bu bir taslak -bunu antiparantez ifade edeyim- bundan sonra o kelimeyi kullanırsam “rapor” dediklerim taslaktır. Taslakta sınır dışı etme rakamlarıyla ilgili bilgiler var. Bugün İçişleri Bakanlığının bir açıklaması var, raporda yok ama arkadaşlardan isteyeceğiz. İçişleri Bakanlığı, 2022 yılı içerisinde sınır dışı edilen düzensiz göçmen sayısının 34 bin olduğunu ifade etti.

Sonra, geri gönderme merkezleri var bu konuda. Biz de bir geri gönderme merkezini Komisyon olarak ziyaret ettik, Van’da incelemelerde bulduk. Türkiye’nin düzensiz göçle mücadele konusunda ortaya koyduğu idari tedbirler var. İşte, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Göç İdaresi Başkanlığı oldu. Başkanlık olduktan sonra da Göç İdaresinin içerisinde Düzensiz Göçle Mücadele ve Sınır Dışı İşleri Genel Müdürlüğü kuruldu. Yine, Düzensiz Göç Strateji Belgesi’nin olduğunu görüyoruz. Yine, Türkiye’nin 18 Mart 2019’da Ulusal Destekli Gönüllü Geri Dönüş Mekanizması kurduğunu, bu mekanizmanın içinde Göç İdaresinin, Dışişleri Bakanlığının, TİKA’nın, Kızılay’ın ve farklı kuruluşların olduğunu, bununla ilgili gönüllü geri dönüş konularında çalışmalar yaptıklarını dinledik ve öğrendik; taslakta da yer alıyor. Düzensiz göç ortak veri tabanının oluşturulduğu, yine, bununla ilgili olarak düzensiz göçte kaynaklık eden ülkelerde iribat ofislerinin kurulduğunu raporumuzda görüyoruz. Diğer önemli bir konu, tabii, düzensiz göç için uluslararası ilişkiler ve ikili ilişkiler çok önemli, bununla ilgili mekanizmaların kurulduğunu, Birleşmiş Milletlerle, Uluslararası Göç Örgütüyle, ICMPD’yle, AGİT’le farklı uluslararası inisiyatiflerle çalışmalar yapıldığını raporda görüyoruz.

Diğer bir konu geri kabul anlaşmaları... Geri kabul anlaşmaları, düzensiz göçmenin kendi ülkesine gönderilmesi için, kaynak ülkeye gönderilmesi için önemli bir konu. Burada, raporda da ifade ettik: Türkiye’de karıştırılan bir konu var. 18 Mart 2016’da Avrupa Birliğiyle bir mutabakat metni imzalandı. Bu mutabakat metniyle Avrupa Birliğiyle imzalanan ama üçüncü ülke vatandaşları için yürürlüğe girmeyen geri kabul anlaşmasının kamuoyunda karıştırıldığını görüyoruz. “Türkiye

geri kabul anlaşmasını Avrupa Birliğiyle imzaladı.” şeklinde ifadeleri sürekli görüyoruz. Bu, yanlış, yine terminoloji hatası. 18 Mart 2016’da Avrupa Birliğiyle imzalanan, bir mutabakat arkadaşlar, bir uluslararası anlaşma değil. Bir uluslararası anlaşma Anayasa’ya göre nasıl imzalanır, o belli, Meclise de gelmesi gerekir. Bu, bir mutabakattı, karşılıklı ilişkiler çevresinde bir mutabakat söz konusu oldu ve bu mutabakatın içinde de, evet, yani geri kabul konuları, vize muafiyeti, külfet paylaşımı, yeniden yerleştirme konuları vardı. Geri kabul anlaşması olarak bilinen anlaşma konusunda da Avrupa Birliğiyle 2013’te bir anlaşma imzalandı ancak bu anlaşma Türk vatandaşları için ve Avrupa Birliği vatandaşları için yürürlüğe girdi, üçüncü ülke vatandaşları için yürürlüğe girmedi. Bunun yürürlüğe girmesi için Cumhurbaşkanlığı kararnamesi bekleniyor. Zaten anlaşmanın içerisinde de belli süreçlerin yerine gelmesi durumunda bu anlaşmanın yürürlüğe gireceği ifade ediliyor. Bunun dışında, taslağın içerisinde, farklı ülkelerle geri kabul anlaşmaları imzaladığımız görülüyor.

Diğer bir konu tabii ki fiziki tedbirler. Biz sınırda da gördük, Türkiye’nin aldığı fiziki tedbirler var ama bizim kara sınırlarımızın uzunluğu çok fazla, o bölgede Suriye’den itibaren yaklaşık 900 kilometre kara sınırimız var. Bu kara sınırlarımızda duvarların yapıldığını, devriye yollarının yapıldığını, aydınlatma sistemlerinin yapıldığını, yapılmakta olduğunu, kulelerin yapılmakta olduğunu gördük; onlar da devam ediyor. Yine, İçişleri Bakanlığının açıklamalarında şunu gördük: Son beş yılda 2 milyon 590 bin düzensiz göçmenin sınırlarımızdan yasa dışı yollarla ülkemize girişinin engellendiğini tespit ettik arkadaşlar yani alınan tedbirlerle 2,5 milyon düzensiz göçmenin Türkiye’ye girişi engellenmiş oluyor. Türkiye’ye giren düzensiz göçmenlerin de son beş yılda yaklaşık 1 milyondan fazla bir rakam olduğu, bunların yaklaşık 320 bininin kendi ülkelerinden sınır dışı edildiği, 600 bininin de düzensiz göçmen olarak Avrupa ülkelerine geçtiği yine ilgili bürokrat arkadaşlar ve bakanlıklarca ifade edilmiştir. Ortada düzensiz göçle bir mücadele konusunda büyük bir çabanın olduğu görülmektedir.

Diğer konu göçmen kaçakçılarıyla mücadele. Düzensiz göç, göçmen kaçakçılığı olmadığı sürece, organize hareket edilmediği sürece olması mümkün değil. Bu konuda, Türkiye Büyük Millet Meclisinin cezaların caydırıcılığı anlamında önemli adımlar attığı, kaçakçılık suçunun cezasını arttırdığı, katalog suçlar içerisine aldığı görülmüştür ancak yerinde yaptığımız incelemelerde -belki birazdan onu ifade edeceğiz- yetkililer caydırıcılık anlamında bu cezanın hâlâ yetmediğini ifade ettiler. Bizim de Komisyon olarak raporun içerisinde taslak olarak belki bu cezanın artırılması veya çeşitlendirilmesi, farklı noktalara götürülmesi konusunda tekliflerimiz var, diğer arkadaşlarımızdan da olacaktır diye düşünüyorum. Burada Van’da dinlediğimiz iki olay var, bu çok ilginç bir olay. Zaman zaman kamuoyunda düzensiz göçmen videoları yayınlıyor. Oradaki yetkililer dediler ki: “Bu videoların bir kısmı çok eski görüntüler, bir kısmı da başka ülkelerde çekilmiş görüntüler; bunlar yeni görüntülermiş veya Türkiye’deymiş gibi yayınlıyor. Bu yayınlamanın amacı, göçmen kaçakçıları potansiyel müşteri bulmak için bunları sosyal medyada yayıyorlar. Şöyle bir algı oluşturuyorlar: ‘Rahatça Türkiye’den geçebilirsiniz, rahatça sınırlardan geçebilirsiniz.’ diye kaynak ülkelerde bu videoları yayıyorlar, yaydıkları için de kendilerine müşteri çekiyorlar.” O yüzden oradaki görevlilerin bizden istihramları şu oldu: İnternette ve sosyal medyada yayınlanan bu tür videoların önce gerçekliğinin araştırılması gerektiğini, gerçekliği araştırıldıktan sonra üzerine bir tutum ve düşünce ifade edilmesi gerektiğini ve her gördüğümüz görüntünün yeniymiş gibi, Türkiye’deymiş gibi değerlendirilmemesi gerektiğini ifade ettiler.

Diğer bir konu da, tabii, İran’ın başta Afganistan olmak üzere birçok düzensiz göçmene ev sahipliği yaptığı biliniyor. İran’ın bu düzensiz göçmenleri sınırdan geçmeye zorladığı, bununla ilgili hatta şu telkinlerde bulunduğunu da duyduk, bu ilginç bir durum: İranlı yetkililer düzensiz göçmenlere “Türkiye güvenlik görevlileri sınırdan geçerken size ‘Dur!’ deseler bile sınırı geçin çünkü Türk askeri göçmenlere asla kurşun sıkmaz.”

SERVET ÜNSAL (Ankara) – “Yanımıza çocuk alın...”

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Evet “Yanınıza çocuk alın, kadın alın; size asla kurşun sıklmaz.” Dediğini, dolayısıyla âdeta onları geçmeye teşvik ettiklerini de öğrenmiş olduk. Hem alınan fiziki tedbirlerin hem güvenlik tedbirlerinin üst düzey olduğunu gördük. O, yerinde yaptığımız incelemede, arkadaşlar, kış gelmemiştii o zaman gittiğimizde ama çok soğuktu, kasım ayı olmasına rağmen çok soğuktu. Yani 4x4 araçlar bile o sınır noktalarına çıkamıyordu, çok zor koşullarda orada güvenlik kuvvetlerimizin görev yaptığını gördük. Ben zaman zaman o sınırları görmeden, orada güvenlik kuvvetlerimizin ortaya koyduğu emeği görmeden değerlendirme yapanlar olduğunu görüyorum. Ben bu değerlendirmelerin güvenlik kuvvetlerimizin çabasına, emeğine büyük bir saygısızlık olduğunu düşünüyorum. Komisyon olarak yerinde de gördük, hakikaten orada Jandarmamız, Emniyetimiz, Silahlı Kuvvetlerimiz, korucularımız insanüstü bir çaba içerisinde. Sınırdan alınan tedbirlerin yalnızca göçmen kaçakçılara karşı değil, yani düzensiz göçe karşı değil uyuşturucu ticaretine ve terörist geçişlerine karşı da büyük bir bariyer oluşturduğunu gördük, gözlemledik. Yine, geri gönderme merkezini ziyaret ettik. Geri gönderme merkezindeki şartların insan haklarına uygun bir şekilde yapılmaya çalışıldığıyla ilgili raporumuzda bilgiler bulunmaktadır.

Sonuç olarak, kaynak ülkelerdeki göçü durdurmak açısından kaynak ülkelerdeki insani faaliyetlere devam edilmesi gerektiği, yine, sınırlarda fiziki ve insani önlemlerin alınmaya devam edilmesi gerektiği kanaati oluştu. Yine, göç ve göçmen kaçakçılığına karşı mücadelenin sekteye uğramaması için Türk Ceza Kanunu’nun 79’uncu maddesindeki suç alt sınırının artırılmasıyla ilgili bir teklifimiz var.

Yine, biraz önce ifade ettiğim gibi, düzensiz göç konusunda doğru bilinen yanlışlar her platformda dile getirilmelidir, bu konuda kamuoyu aydınlatılmalıdır. Kamuoyunun da özellikle basın ve siyasetin bu konuda doğru terminolojiyi kullanması gerekiyor diye düşünüyorum.

Yine, uluslararası inisiyatiflerin devreye girmesi gerekiyor. Düzensiz göçmen, sığınmacı, mülteci, ikamet sahibi yabancı, insan ticareti, göçmen kaçakçısı -parantez içerisinde ifade etmek istiyorum- kaçak göçmen gibi kavramlar karıştırılmamalı. Bu kavramların karıştırılması hem nefret dilini benimsemiş istismarcılara fırsat hem de göç yönetimini zorlayan bir süreç.

Sonuç olarak şunu ifade edelim: Düzensiz göç, temelde her ne kadar ülkenin sınır ve ülkenin güvenliğine ilişkin olsa da bu göç hareketliliğinin de insani bir boyutu bulunmaktadır. Düzensiz göçmenler “umut yolcuları” olarak nitelendirilmektedir. Her düzensiz göç hareketi kendi içinde bir insani dramı da barındırmaktadır. Çünkü düzensiz göçmenler açlık, kıtlık, ekonomik sorunlar gibi sebeplerle yurtlarını terk etmek zorunda kalanlardır. Dolayısıyla, göç sadece bir güvenlik problemi olarak görülmemeli, göçün insanlık tarihiyle başlayan bir sosyal olgu olduğu kabul edilmeli, konu insan hakları çerçevesinde değerlendirilmeli ve özellikle kaynak ülkelerde kalıcı çözümler üretilmesi konusunda uluslararası inisiyatifler harekete geçirilmelidir diye düşünüyorum.

Benim, raporla ilgili söyleyeceklerim bu kadar. Arkadaşların da görüşlerini alalım.

Teşekkür ediyorum.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Başkanım, bir şey sorabilir miyim? Dediniz ya, 2016...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Şimdi burada soru sormuyoruz.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Pardon.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Şimdi bu raporu paylaşıyoruz. Soruyu şurada soracağız...

MELİHA AKYOL (Yalova) – Ben bir şeyi merak ettim de.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Hani raporla ilgili, taslakla ilgili şeyleriniz varsa yine sorun.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Şunu öğrenmek istedim: Bir mutabakat metni imzalandı ya ancak anlaşma değil. Peki, mutabakat metninin yaptırımını ya da müeyyidesi nedir yani ne gibi şeylere faydası var?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Bunu şöyle yapalım; bu mutabakat zaptı Dışişleri Bakanlığının ve Göç İdaresinin uzmanlığında hazırladığı ve uyguladığı bir şey. Bence üst kurula bu konuda çalışan uzman arkadaşları da davet edelim. Yani bu raporun içerisinde de var. Bunların farkı, mutabakat zaptının sonucu, neler ortaya çıkardığı, onun üzerine bir değerlendirme isteyelim.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Tamam.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Yani, ben değerlendirme yapabilirim ama bence daha teknik değerlendirme yapıp üzerine görüşelim isterim.

Buyurun Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Sizlere, Türkiye’de Düzensiz Göç ve Düzensiz Göçle Mücadele Van Örneği Raporu başlıklı rapora ilişkin görüşlerimizi içerir muhalefet şerhi, değerlendirme, itiraz ve önerilerimizi sunuyorum.

Buradaki mevcut olan rapor...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Taslak.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Taslak, rapor taslağı 71 sayfa, size sunmak istediğimiz itiraz ve önerilerimiz 8 sayfadan ibaret.

Bunlara geçecek olursak Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün benimsediği ve başarıyla uygulanan Orta Doğu ülkelerinin iç işlerine karışmama ilkesini reddeden, yıllarca olumlu sonuçlar veren diplomatik hamleleri, Dışişleri Bakanlığı mekanizmasını etkisizleştiren, emperyalist ülkelerin gazına gelerek kendisini Arap dünyasının hamisi sanan Büyük Orta Doğu Projesi’yle ilgili AK PARTİ iktidarı yüzünden ülkemiz ağır yaralar almıştır, ağır yaralar almaya devam etmektedir.

Dünya barışına zarar veren ABD ve diğer ülkelerle aynı doğrultuda hareket edip “Üç saatte Şam’a gireriz” “Emevi Camisi’nde namaz kılacağız” gibi ifadelerle, daha dün kadar “dostum” diye hitap edilen, Bodrum’a tatile davet edilen Suriye Devlet Başkanı Esad’la arasını bozan, Suriye’deki iç savaşa müdahil olan iktidar, Türkiye’ye tahmin edilemeyecek kadar zarar vermiştir. İktidarın “dostum Esad”dan “katil Esad”a evrildiği süreçte, iktidar temsilcilerinin İhvancı dış siyaset anlayışıyla Türkiye hem bölgesinde yalnızlaşmış hem de ülkemiz yoğun sığınmacı dalgasıyla karşı karşıya kalmıştır.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Mahmut Bey, izin vereceğim ama tekrar söylemek istiyorum: Siz de şu anda sığınmacı ile düzensiz göçmeni karıştırıyorsunuz; raporda da bunu ifade ettik, sizin ifade ettiğiniz sığınmacı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, sözümü kesmezseniz sevinirim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Bakın, şu anda biz sığınmacı raporu görüşmüyoruz, düzensiz göçmen raporu görüşüyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Bakın, ikisini aynı kefeye koymamak lazım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – E, konuşturmuyorsunuz yani insanları...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Bakın, Suriye’den gelenler...

MELİHA AKYOL (Yalova) – Açıklık getiriyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Ama ifade edeceğim...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hanımefendi, ben sizin sözünü kestim mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Söz vereceğim.

Ben Başkan olarak bir şey ifade etmek, bir şeye dikkat çekmek istiyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, ben sizinle...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Bakın...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, doğru söylemediğiniz hususlar vardı, ben müdahale ettim mi size? Etmedim. Yani ilk önce, hatibin sözü kesilmez; sizden istirham ediyorum nezaketen bir dinleyelim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Ben de Başkan olarak size...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani bir tahammül edelim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Bakın, ben ne dedim sözünüzü keserken? Süre vereceğim, yine okuyun ama...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şahsiyetle, kişilikle uğraşan bir cümle sarf etmedim; İç Tüzük burada.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Başkan olarak acaba Mahmut Bey düzensiz göç raporunu konuşurken sığınmacılardan niye bahsediyor, bir yanlış mı var diye düşündüm, onu ifade ettim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Ben düzensiz göç raporunda da sığınmacıları konuşacağım diyorsanız, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım, anladım, 8 sayfa itirazımız var, ben daha 2 paragrafı okudum, bırakmadınız ki.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Daha 1'inci sayfa bitmedi. Yani eğer böyle devam ederse de bu toplantı... Niçin bizim önerilerimizi veya itirazlarımızı almak için usulen bu toplantıyı yapıyoruz? Sizden rica ediyorum, ben nezaketen gayet rahat dinledim, faydalanmaya da çalışıyorum arkadaşlarımdan.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Tekrar ifade ediyorum, düzensiz göçle ilgili bir gündemimiz var.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Konunun dışına çıkıp da...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Biliyorum ama...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Ama siz sığınmacı konusuna girdiniz. Bakın, görüşlerinizi eleştirmekten öte şu anda metodolojik olarak bir yanlış içindediniz; onu ifade ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım, e, bütün olarak bir dinlerseniz, bir bitsin, tamamını bitireyim, ondan sonra yanlışın içerisinde olup olmadığının değerlendirmesini o zaman yapalım biz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Tamam, on dakika süre veriyorum size.

Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – E, siz raporla ilgili yarım saat konuştunuz, kusura bakmayın ben de...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Şöyle yapalım, on dakika size süre verelim, on dakika sonra diğer arkadaşlara verelim. İkinci seferde de size verelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, böyle yapacaksınız bunun adı komisyon değil. Siz yarım saat konuşuyorsanız, ben de en azından on beş dakika konuşmalıyım.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Başkanım, şimdi, raporla ilgili mi konuşacağız yoksa genel mi konuşacağız?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Mahmut Bey her şeyle ilgili konuşur.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – E, itirazım var çünkü.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Tamam, on beş dakika konuşun.

Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Suriye iç savaşının patlak verdiği Mart 2011’den itibaren ülkemize gelmeye başlayan Suriyeli sığınmacıları ilk etapta sınır illerindeki çadır kentlerde barındıran AK PARTİ iktidarı, bir müddet sonra “Başımızın çaresine bakın.” anlamına gelen kararlar yüz binlerce Suriyeli sığınmacının Türkiye’nin 81 iline dağılmasına sebep olmuştur. İktidarın dünyada eşi benzeri görülmemiş bu yanlış kararının etkisiyle Türkiye’nin birçok noktası, kamuoyundaki yaygın eleştiri tabiriyle “küçük Şam” a dönüşmüştür. Belli yerlerde yoğunlaşan Suriyeliler, kendi gettolarını kurmuştur.

AK PARTİ’nin samimiyetten uzak ensar-muhacir edebiyatıyla, Türkiye Cumhuriyeti, sığınmacılar, göçmenler, kaçkınlar için bir çekim merkezine dönüşmüş durumdadır. Suriyeli sığınmacıların gelişyle birlikte iktidarın izlediği yol neticesinde açık kapı politikasıyla diğer yabancı ülke vatandaşlarının da Türkiye’ye yönelmesinin zemini hazırlanmıştır. İktidar kadrolarının hâlen yanlışlarının farkında olmaması dikkat çekmektedir.

Gelinen aşamada, Türkiye, dünyanın en fazla sığınmacı, göçmen ve kaçkın barındıran ülkesi hâline gelmiştir. 2011 yılında Türkiye’de sadece 58 bin uluslararası koruma altındaki yabancı varken bugün itibarıyla baktığımızda ise yalnızca geçici koruma altındaki Suriyelilerin sayısı resmî kayıtlarda 4 milyona yaklaşmıştır. Bunun yanı sıra Afgan göçmen sayısı, büyük bir sıçramayla 300 bini aşmıştır, Iraklı sayısı 150 bini, İranlıların sayısı 50 bini aşmıştır. Bunun yanı sıra Türkmenistan’dan, Özbekistan’dan, Fas’tan, Mısır’dan, Bangladeş’ten, Pakistan’dan, Afrika ülkelerinden ve dünyanın daha birçok yerinden göçmenler akın akın Türkiye’nin yolunu tutmaktadırlar.

Dünyanın gelişmiş ülkeleri, yükün altında ezilmemek adına, toplumsal barışın bozulmaması adına, vatandaşlarının haklarını korumak adına yabancı ülke vatandaşı göçmenlerin, sığınmacıların geçişine karşı en üst seviyede tedbirler alırken Türkiye’yi uçuruma sürükleyen AK PARTİ iktidarı temsilcilerinin “En fazla yabancıyı biz barındırıyoruz.” şeklinde övünmesi izahı zor bir durumdur. Kanada gibi gelişmiş ülkelerin, çalışma hayatında ihtiyaç duyulan insan kaynağını belli şartları taşıyan sınırlı sayıdaki göçmenlerle karşıladığı ve gettolaşmaya karşı ciddi tedbirler aldığı düşünüldüğünde, yirmi yıldır yetki ve sorumluluk makamlarını işgal eden AK PARTİ kadrolarının “Yeter ki gelin.” anlayışıyla Türkiye Cumhuriyeti’ni tehlikeye attığı açıkça görülmektedir.

İktidarın “göz yummak” olarak nitelendirilebilecek tutumu nedeniyle sınırlarımız deyim yerindeyse yol geçen hanına dönmüştür. Yurda kaçak yollarla geçişlerin önüne geçilememektedir. Göçmen kaçakçılığını meslek edinen şahıslar, Türkiye’ye kaçak girenlerin bir yolculuğunu videoya çekip sosyal paylaşım sitesi TikTok’a yükleyerek “yüzde 100 giriş garantili” şeklindeki ifadelerle müşteri kazanmaya çalışmaktadır.

Kentlerimizde düzensiz göçmenlerden, sığınmacılardan, kaçkınlardan kaynaklı sorunlar giderek büyümektedir. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları; yurda kaçak yollarla giren, göçmen ya da sığınmacı statüsüyle şehirlerde, her yerde karşılarına çıkan yabancı uyruklu şahıslar karşısında kendilerini güvende hissedememektedir. Basında çıkan haberler, sosyal medyaya yansıya görüntüler, kamuoyunun gündemini oluşturan gelişmeler kaygı verici boyutlara ulaşmıştır. İktidar gücünü elinde bulunduran AK PARTİ iktidarı bürokrasisinin yetkili kurumlarının günü kurtarma adına yaptıkları açıklamalar, attıkları adımlar kamuoyunda inandırıcı ve samimi bulunmamaktadır.

İstanbul'un Bağcılar ilçesinde dükkânın önüne koyduğu sandalyeye oturarak etrafa tehditler savuran Suriyeli zorbanın görüntüleri hâlâ zihinlerdeki tazeliğini korumaktadır. İstanbul başta olmak üzere birçok yerde kadınları gizlice videoya çekip sosyal medya hesaplarından paylaşan yabancı uyruklu sapıklar sokaklarda kol gezmektedir.

TikTok, Facebook, Twitter ve Instagram gibi sosyal medya platformlarında Türkiye Cumhuriyeti'ni aşağılayıcı, güvenlik güçlerimizle alay edici, halkı kin ve düşmanlığa sürükleyici, toplumsal kargaşa çıkarmaya amaçlayan paylaşımlar konusunda âdeta birbirleriyle yarışan yabancı uyruklu şahısların söz konusu hadsiz cesaretlerinin kaynağının iktidarın yanlış göç ve uyum politikası olduğu akıldan çıkarılmamalıdır.

Göçmenlerin, sığınmacıların Türkiye'de karıştığı suç oranlarında gözle görülür bir artış yaşanmaktadır. Her ne kadar resmî verilerle yabancıların karıştıkları suçlar düşük gösterilmek istense de suça karışan yabancı uyrukluların önemli bir çoğunluğunun kayıt dışı olduğu, bu durumun suç oranlarına yansımadağı bilinmektedir.

Türkiye'de çete kuran, kendi aralarında hesaplaşan, aynı uyrukta oldukları gruplarla ya da başka ülke vatandaşlarıyla kavgaya tutuşan; sokakları savaş alanına çeviren; gasp, yaralama, cinayet, çocuğa yönelik cinsel taciz suçuna karışan; silah ve kesici aletlerle paylaşım yapan yabancı uyruklu şahıs ve gruplara ilişkin haberler artık sıradan bir hâle gelmiş durumdadır.

Saray yönetimi tutarsız, birbiriyle çelişen, U dönüşlü, öngörüsüz, ciddiyetten uzak politikalarla ve açıklamalarla sığınmacı meselesini ve kaçak, düzensiz göçmen sorununu çözemeyeceğini gözler önüne sermektedir. Ensar-muhacir kavramları üzerinden meseleyi bağlamından kopararak yanlış değerlendirmeler yapmasıyla bilinen AK PARTİ Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 15 Mart 2022 tarihinde Beştepe Millet Kongre ve Kültür Merkezi'nde düzenlenen etkinlikte yaptığı açıklamada "Göndermeyeceğiz." çıkışında bulunmuştu. Sığınmacıları ve göçmenleri sahiplenen Erdoğan, ana muhalefet partisinin ve yanındakilerin "Biz seçimi kazandığımızda bu ülkedeki mültecileri ülkelerine göndereceğiz." dediğini aktararak "Biz göndermeyeceğiz çünkü biz ensarın ne olduğunu, muhacirin ne olduğunu, Peygamber'i bir metot olarak çok iyi biliriz. Kalkıp da bu ülkedeki 5 milyon mülteciyi, eğer iktidar olurlarsa tekrar Suriye'ye, Afganistan'a göndereceklermiş. Biz göndermeyeceğiz. Biz ev sahipliğine devam edeceğiz. Bundan tedirgin değiliz." ifadelerini kullandı. Erdoğan, bir ay sonra, muhalefetin, sığınmacı, göçmen kaçakçılığı ve düzensiz göçmen meselesinde Türkiye'yi bekleyen tehlikeye dikkat çekmesi üzerine geri adım attı. 18 Nisan 2022'de AK PARTİ Genel Merkezinde büyükelçilere yönelik düzenlenen 13'üncü geleneksel iftar programında konuşan Sayın Erdoğan "Suriyeli kardeşlerimizin gönüllü ve onurlu geri dönüşleri için elimizden gelen gayreti gösteriyoruz." sözleriyle herkesi şaşırttı.

Partili Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan, 3 Mayıs 2022 tarihinde de Suriye'deki İdlib Briket Evleri Açılış Töreni'nde videolu mesaj göndererek, Türkiye'deki 1 milyon Suriyeli sığınmacının ülkelerine gönderilmesi için çalışmalarla başladığını söyledi. Azez, Cerablus, El Bab, Tel Abyad, Resulayn ve 13

bölgedeki geniş kapsamlı projeden bahseden Erdoğan, ayrıca “Suriye’nin diğer kısımları da güvenli hâle geldiğinde gönüllü geri dönüşler için gereken zemini hazırlamanın gayreti içinde olacağız.” sözlerini ekledi.

Çok geçmeden, 11 Mayıs 2022 tarihindeki AK PARTİ İl Başkanları Toplantısı’nda yeniden ensar-muhacir hamasetine sarılan Erdoğan, sığınmacı meselesi üzerinden çözüm önerilerini dile getiren Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu’nu hedef alırken “Biz bu görevde olduğumuz sürece bu kardeşlerimizi bu ülkeden geri gönderemeyeceksiniz.” ifadelerini kullandı.

Genel Başkanımız Kılıçdaroğlu’nun tutarlı duruşu... Ülkemizi uçuruma sürükleyen AK PARTİ iktidarının temsilcilerinin aksine herkese vatanseverlik dersi veren, milletin sesi, halkın umudu olan Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu, olayların patlak verdiği 2011 yılından bu yana Suriye meselesinde, Suriyeli sığınmacı ve kaçak göçmenler konusunda net ve tutarlı bir duruş sergilemektedir. Genel Başkanımız Kılıçdaroğlu, ilk günden itibaren Suriyeli sığınmacıların davulla zurnayla ülkelerine gönderileceğini vurgulamaktadır.

İktidar, uyumda başarısız oldu. Siyasi tarihimizde bıraktığı enkazla, oluşturduğu tahribatla anılacak olan AK PARTİ iktidarı, Suriyeli sığınmacılar meselesinde toplumsal kabul ve uyum çalışmalarında da başarısız olmuştur. Gelinen süreçte, bir uyumdan ziyade ciddi bir uyumsuzluk bulunmaktadır.

Kendi evlerini terk edip Türkiye’ye gelen Suriyelilerin önemli çoğunluğu, ülkelerindeki iç savaştan dolayı AK PARTİ iktidarını suçlamaktadırlar. Suriye’deki iç savaşı iktidarın körüklediği gerekçesiyle öfke duyan, Türkiye’yi “borçlu” gibi gören Suriyeliler, bu gerekçeleri dillendirerek sığındıkları Türkiye’de devletin kendilerine bakmak zorunda olduğunu savunmaktadır.

6 milyar euroluk ödeme karşılığı Avrupa’nın bekçiliğine soyunan, Türkiye’yi sığınmacı merkezine dönüştürmeyi kabul eden iktidarın ilkeli, net ve tutarlı olmayan duruşunun sokağa farklı yansıması sebebiyle Suriyeli sığınmacılar, Türkiye’nin yurttaşlarımızın vergisiyle kendileri için yaptığı harcamayı bile Avrupa Birliğinin uluslararası kuruluşlarının yardımı sanmaktadır. Suriyeli sığınmacıların “Bizim paramızı Avrupa Birliği gönderiyor. Türkiye bizim için harcama yapmıyor.” şeklinde söylem geliştirdikleri anlaşılmaktadır.

Diğer yandan, Türk toplumunda Suriyeli sığınmacılarla ilgili her geçen gün artan bir endişeye, her geçen gün artan bir korkuya şahit olmaktayız. Suriye iç savaşının ilk yıllarında evlerini terk etmek zorunda kalan Suriyeli sığınmacılara merhametle yaklaşan, onları “mağdur, zulüm görenler” şeklinde telaffuz eden Türk vatandaşlarının kalbinde Suriyelilere karşı merhametin yerini nefret almıştır. Türk vatandaşları, Suriyelileri artık sorunlarının kaynağı olarak görmektedir. Onlar “ülkelerini koruyamayanlar” olarak eleştirilmektedir. Türk toplumunda Suriyelilerin Türkiye’ye yük olduğu algısı belirginleşmiştir. Ucuza çalışan Suriyelilerin işlerini ellerinden aldığını, Suriyeliler nedeniyle kiralık ev bulanmadığını, Suriyeli sığınmacıların etkisiyle ev, iş yeri kiralalarının arttığını, milyonlarca Suriyelinin Türkiye’de bulunmasıyla sağlık ve diğer kamu hizmetlerine erişimin zorlaştığını düşünenlerin sayısı her geçen gün yükselmektedir.

Bu konuda suçlu aslında AK PARTİ iktidarındır. Suriyeli sığınmacılara da bizim kızmaya hakkımız yoktur. Türk vatandaşları ile kendi düzenlerini oluşturan Suriyeli sığınmacıların karşı karşıya gelmesi endişe uyandırmaktadır. Özellikle şunu belirtmek gerekir ki: Şu an Türkiye’nin içinde bulunduğu zor durumun müsebbibi Suriyeli sığınmacılar değil, AK PARTİ iktidarındır. Suriyeli sığınmacılara yönelik istenmeyen tepkiler AK PARTİ iktidarının ekmeğine yağ sürmek anlamına gelecektir. Seçim sürecine giderken kaos ortamı oluşturmak isteyenlerin, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını Suriyeli sığınmacılarla, Afgan göçmenlerle çatıştırma planları yaptıklarını bilmemiz gerekmektedir. Bugünkü

sığınmacı, göçmen, kaçkın yoğunluğunun baş mimarı olan iktidarın seçim yoluyla cezalandırılması hem sığınmacı, göçmen sorununun çözümünü kolaylaştıracaktır hem de Türkiye'nin geleceğine yönelik demografik yapı değişimi tehditlerini engelleyecektir.

Suriyeliler ucuz iş gücü olarak görünüyor Türkiye'de. Türkiye'de milyonlarca işsiz varken iktidar temsilcileri, para babaları, sermayedarlar ve patronlar Suriyeli sığınmacıları ucuz iş gücü olarak görmektedir. Suriyeli sığınmacıların güvencesiz şekilde üç kuruşa çalıştırılması ve bu gerçekleyle de ülkelerine gönderilmek istenmemesi utanç duyulacak bir hadisedir. Halkın umudu, milletin sesi olan Genel Başkanımız Kılıçdaroğlu'nun, Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında Suriyeli sığınmacıların barış ortamı tesis edilerek gönüllü şekilde ülkelerine gönderileceği yönündeki çıkışından rahatsızlık duyan AK PARTİ iktidarının ve yetkililerinin "Suriyeliler giderse fabrikalar durur. Suriyeliler giderse ekonomi çöker." şeklindeki söylemleri gerçeklikten uzak, akıl dışı savunma mekanizmalarıdır.

İstenmeyen hadiselerin sorumlusu yine bugünkü iktidardır. Adında "uyum" kelimesi var olan Komisyonumuzun Cumhuriyet Halk Partisi üyeleri olarak vurgulamak isteriz ki AK PARTİ iktidarının Suriyelilere ilişkin uyum politikaları olumlu istikamette gitmemektedir. Uyum çalışmaları başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Uyum bir yana, Türk vatandaşları ile Suriyeli sığınmacılar arasındaki toplumsal huzursuzluk zirveye çıkmıştır. Üzücü olayların yaşanmasından endişe duyulmaktadır. Türk vatandaşları ile Suriyeli sığınmacılar arasında yaşanabilecek herhangi bir gerilimin sorumlusunun AK PARTİ olacağını ilan ediyoruz. AK PARTİ iktidarını, popülist söylemlerden vazgeçerek Cumhuriyet Halk Partisinin tavsiyeleri doğrultusunda Suriyelilerin kendi ülkelerine geri dönüşünü hızlandıracak çalışmalara ağırlık vermeye davet ediyoruz. Suriyelileri sömürme anlayışından, birtakım meselelere Suriyeli sığınmacıları alet etme niyetinden vazgeçilmesi gerektiğini vurguluyoruz.

Raporun içeriğine ilişkin görüşlerimiz: Raporun giriş kısmındaki "Türkiye'nin hem düzenli hem de düzensiz göç akınları konusunda, hâlihazırda diğer ülkelere örnek teşkil ettiği" ifadesi komik bir ifadedir. Şöyle ki: Türkiye'nin hâlihazırda uyguladığı açık kapı göç politikası hiçbir ülke tarafından benimsenmemektedir. Türkiye'de, dünya gerçeklerinden kopuk tek adam rejiminin uyguladığı göç politikası ülkemiz için bir beka sorununa dönüşmüştür.

AK PARTİ Genel Merkezinde, iletişim mutfağında hazırlanmış bir propaganda bültenini andıran komisyon raporunda, iktidarın Türkiye'yi sıkıntıya düşüren göç stratejilerine sahip çıkılmaktadır, iktidarın hamasi söylemlerine, propagandist argümanlarına aracılık edilmektedir.

Raporun 2'nci sayfasının sonlarında kendisine yer bulan "Özellikle son yıllarda artan ekonomik ve siyasi gücü ile istikrarlı yapısı, Türkiye'yi düzenli ve düzensiz göç hareketleri için çekim merkezi hâline getirmiştir. Bu nedenle, ülkemiz, geçmişte uluslararası göç yollarında transit ülke konumundayken son yıllarda gerçekleştirdiği sosyoekonomik atılımlar neticesinde hedef ülke konumuna da gelmiştir." ifadeleri, AK PARTİ temsilcilerinin, yandaş medyanın gerekçeleriyle, söylemleriyle örtüşmektedir. Raporun ilerleyen sayfalarında ayrıca Meclis Göç ve Uyum Alt Komisyonu Toplantısı'nın 10/11/2021 tarihli toplantısında sunum yapan İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı Düzensiz Göçle Mücadele ve Sınır Dışı İşleri Genel Müdürlüğünde Daire Başkanı Sayın Ramazan Keskin'in "Türkiye'nin artan ekonomik gücü ülkemize yönelik göç hareketleri için ekstra bir çekim unsuru oluşturmaktadır." - "Artan ekonomik güç" ise ülkemizde vatandaş zamlar altında inim inim iniyor- ifadeleri aynen olduğu gibi buraya yansımış. Yani vatandaşımız niye bu ekonomik sıkıntılar altında inim inim iniyor?

İktidarın kaçak geçişlere karşı sınırlarımızı koruyamadığı, kaçak geçişlere yönelik gerekli tedbirleri almada kararlılık göstermediği kamuoyunun malumudur. Komisyon raporunda ise iktidara bahane üretme maksadıyla "Doğu sınırlarımızın dağlık ve kontrolünün zor olduğu, Ege ve Akdeniz sahillerinin ise coğrafi yapısının yasa dışı geçişlere uygun olmasının düzensiz göç akınının daha da artmasına neden olduğu." tezi işlenmiştir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Kaç dakikanız daha var? Yirmi dakika oldu Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir buçuk sayfa kaldı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Yirmi dakika verdik. Bir özetlerseniz bunları.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiyor, bitiyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Zaten yazılı vereceksiniz bize.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – “Türkiye’de Düzensiz Göç ve Düzensiz Göçle Mücadele-Van Örneği” başlıklı Komisyon Raporu’nun 50’inci sayfasından itibaren işlenen “Değerlendirmeler” bölümünde yapılan yorumlarla, Komisyon yönetiminin, muhalefet partisi ile iktidar arasındaki Suriyeli sığınmacıların geri gönderilmesi tartışmasına dâhil olduğu görülmektedir. AK PARTİ milletvekili olan Komisyon Başkanımızın kişisel, şahsi, siyasi görüşlerini yansıttığı anlaşılan raporun ilgili bölümünde, muhalefet partilerinin, Suriyelilerin gerekli zeminin oluşturularak ülkelerine gönderilmesi vaadinin bağlamından koparılarak, muhalefet partisi temsilcilerinin ve bu meselede hassasiyetini dile getiren Türk vatandaşlarının gayriinsani, gayrihukuki bir tutum sergilemekle, insan hakları ihlaliyle suçlanması; ötekileştirmeyle, nefret diliyle, göçmenleri sömürmekle, göçmenleri istismar etmekle, nefret dilini oy devşirme aracı olarak kullanmakla itham edilmesi; muhalefet partisi temsilcilerinin ve Türk vatandaşlarının düzeltme yapmaya, özür dilemeye davet edilmesi kabul edilemez bir tutumdur.

Raporda ayrıca “Sığınmacılık üzerine tartışma olmaması insani seviye ve hukukun üstünlüğüne inanma seviyesidir.” denilerek denetim görevini yerine getiren muhalefete ayar verilmeye çalışılması, hakaret edilmesi, neyin tartışılıp neyin tartışılmayacağı konusunda bir çerçeve çizilmeye çalışılması, Suriyeli sığınmacıların tartışma dışı bırakılması yönündeki emrivaki üslup, Komisyonun AK PARTİ etkisinde hareket ettiğinin, Komisyon yönetiminin Türkiye’yi sığınmacı, göçmen deposuna hâline getirip saray rejimine yaranmaya çalıştığının açık bir delilidir.

Bu bağlamda, yukarıda eleştirilen hakaretimiz, dayatmacı...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Ayıp, ayıp!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – ...saraydaki söylemlere Komisyonun muhalefet partisi üyelerinin ortak edilmesi maksadıyla 51’inci sayfada kullanılan...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Hukukçu olduğumu iddia ediyorsun bir de!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – ...“TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeleri olarak tekrar tekrar belirtmek isteriz ki” diye başlayan ifadeyi, CHP milletvekilleri olarak reddediyoruz!

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Kendi raporunu okumamışsın daha.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İktidarı aklama, muhalefeti eleştirme, saraya yaranma amaçlı söz konusu rapordaki söylem ve ifadeler, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Göç ve Uyum Alt Komisyonunun CHP’li üyelerinin onayladığı, kabullendiği, rıza gösterdiği, hoş gördüğü, karşı çıkamayacağı söylem ve ifadeler değildir. Bu raporda belirtilen söylemler ve ifadeler, AK PARTİ’nin ülkemizi uçuruma sürükleyen tek adam yönetiminin üslubunu, tarzını yansıtmaktadır.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Nereden nereye getiriyorsunuz!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Öte taraftan, raporun 50’nci sayfasında, “Değerlendirmeler” bölümünde işlenen “Suriyeli sığınmacıları geri göndermeme esaslarına dayalı bir politika izlendiği” şeklindeki vurgu, AK PARTİ iktidarının aslında Suriyeli sığınmacıların Türkiye’de kalıcı olarak kalmalarının, vatandaşlığa geçirilmelerinin istediğinin itirafı niteliğindedir.

İhvanı bakiş açısıyla Suriyeli sığınmacı meselesine yaklaşan, Suriyelilerin sömürülmesine, istismar edilmesine, güvencesiz olarak üç kuruşa köle gibi çalıştırılmasına göz yuman, birkaç oy uğruna Suriyelileri kullanan AK PARTİ temsilcilerinin “Rapor” adı altındaki parti propaganda metinleriyle muhalefete insan hakları dersleri vermeye kalkışması, samimi bulunmamaktadır, komik kaçmaktadır.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Kendi raporunu okumayanlara duyurulur!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Komisyon raporunda, Türkiye’ye akın akın gelen...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Sen kendi CHP raporunu okudun mu?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – ...Afganistan vatandaşı genç erkeklerin yol açabileceği güvenlik sorununun görmezden gelinerek...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Kemal Bey okumamış, siz de okumamışsınız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – ...Afgan kökenli kaçaklar konusunun dramatize edilmesini de kamuoyunun dikkatine sunmak isteriz.

Van’daki mücadelede güvenlik güçleriyle ilgili görüşlerimiz: Raporun başlığını oluşturan göçmen kaçakçılığıyla mücadele kapsamında Van ilinde yapılan faaliyetlere gelirse, raporda belirtildiği üzere, Göç ve Uyum Alt Komisyonu, 1-2 Kasım 2021 tarihlerinde Van iline bir çalışma ziyareti gerçekleştirdi. Söz konusu çalışma ziyaretinde, askeriyle polisiyle korucusuyla güvenlik güçlerinin çoğunluğunun, Afganistan uyruklu olan düzensiz göçmenlere karşı mücadelede sergiledikleri fedakârlıklara ilişkin bilgi alınmıştır. Sınırdaki nöbet tutan, Van genelinde düzensiz göçmenlerle, organizatörlerle, göçmen kaçakçılığı yapan şahıslarla mücadele eden güvenlik güçlerimizin hakkını teslim etmek gerekir. Sorun, güvenlik güçlerimizin mücadele kararlılığı değil, siyasi iktidarın güvenlik güçlerimizi yalnız bırakması, arkalarında durmaması “açık kapı politikası”yla düzensiz göçmenlerin ülkemize gelişinin, sınırlarımızdan geçişinin teşvik edilmesidir. Siyasi iktidarın kararlı bir duruş sergilememesi nedeniyle, Van üzerinden gelen Afganistan kökenli genç erkek kaçaklar ülkemizin dört yanına dağılmakta ve güvenlik tehdidini yol açmaktadır.

Raporu yazılı olarak da size sunuyoruz, muhalefet şerhimiz aynen...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Sizi kınıyorum! Bir kere, şahsımı burada tahkir edici açıklamalarda bulundunuz. Bir hukukçu değilsiniz, bir sosyal demokrat değilsiniz, kesinlikle bu ifadelerinizden belli oldu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hiç de tahammülsüzlüğe...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Dinledim sizi, dinledim, dinlemeye de tahammülünüz yok bakın.

Başında dediniz ki: “Suriyeliler suç işliyor.” Sonra da dediniz ki: “Suriyelilerin suç değildir.” Devamında... AK PARTİ’nin Suriyeliler politikası bellidir arkadaşlar, Cumhurbaşkanımızın, Recep Tayyip Erdoğan’ın ilk günden itibaren politikası bellidir. Sığınmacıysa insani sebeplerle ülkemize kabul ederiz ve ettik. Şimdi, orada bir güvenli bölge oluşturuyoruz, güvenli ve gönüllü geri dönüş süreçlerini ortaya koyuyoruz. Bunu uluslararası kuruluşlarla da paylaştık. Sizin gibi “Davul zurnayla yollayacağız.” demiyoruz.

CHP bir rapor yayınladı -işte, kendi “web” sayfasında da var- “Göç ve Göçmen Sorunları İnceleme Komisyonu Raporu.” Ön sözünü Sayın Kemal Kılıçdaroğlu yazdı, bu raporu ne Kemal Bey ne siz okumuşsunuz. Yazdığınızdan ve söylediklerinizden haberiniz yok! Bakın, bir kere diyorsunuz ki bu raporda: “Mültecilerin yaşam koşulları iyileştirilmelidir.” Diyorsunuz ki bu raporunuzda: “1951 Cenevre Sözleşmesi’nde ortaya konulan coğrafi çekince ortadan kaldırılmalıdır.” Bu ne demektir? “Dünyanın her yerinden gelenlere mülteci statüsü verelim ve bunları beş yıl sonra vatandaş yapalım.” bunu da raporunuzda yazmışsınız, parti programınızda var. Şimdi de “Suriyelileri kabul etmeyelim.”

sığınmacılar üzerinden istismara gidiyorsunuz. Raporunuzda diyorsunuz ki bakın: “Türkiye, açık kapı politikası uyguluyor gibi görünse de sınırdaki görevlilerin muamelelerinden kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır.” Açık kapı politikası uygulamıyorsunuz diye eleştiriyorsunuz raporunuzda. Şimdi de diyorsunuz ki: “Boşuna açık kapı politikası uyguladınız.” Ne yazdığımızı ve ne söylediğimizi bilmiyorsunuz. “Mültecilere sağlanan hizmetler yetersizdir.” bakın, cümle bu. Şimdi çıkmışsınız mültecilerle ilgili farklı şeyler ortaya koyuyorsunuz, diyorsunuz ki: “Mültecilerle ilgili, belediyeler yardım yapmalıdır.”

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Siz bana cevap vermek zorunda değilsiniz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Şimdi, Bolu Belediyesi...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Raporunuzu aldınız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Bir dinleyin, ben size rapor vermiyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, burası Cumhuriyet Halk Partisi...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Dinlemeyi öğreneceksin Mahmut Bey!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Raporu siz bana vereceksiniz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Lütfen! Lütfen” Ben sizi yirmi dakika dinledim. Lütfen!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Siz bana vereceksiniz!

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Lütfen! Dinleyeceksiniz!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sesinizi yükseltmeyin!

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Dinleyeceksiniz!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sesinizi yükseltmeyin bana, sesinizi yükseltmeyin!

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Siz sözümü kesmeyin!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sesinizi yükseltmeyin!

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Sözümü kesmeyin! Ben yükselmeden anlatıyorum. Ben, burada CHP’nin raporunu okuyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sizi dinlemeye değmez!

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Sen işini yaptın zaten, siyasetini yaptın!

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Bakın “Sığınmacılara suçlu muamelesi yapılmamalıdır.” diyorsunuz.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Dinlemeye tahammülü yok!

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Tamam, zaten özelliği odur çünkü söyledikleri ile yaptıkları arasında çok ciddi fark var ortada. Bakın, Mahmut Bey çektik gitti, kaçtı, gitti.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Biliyor, her şeyi biliyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU - Bakın, raporda diyor ki: “İrkçı, ayrımcı, dışlayıcı söylem ve uygulamalara tolerans gösterilmemelidir.” Ama Mahmut Bey’in tüm ifadelerini görüyoruz ki ırkçı ve ayrımcı. Yine, raporda “Terörizm ve sığınmacı göçünün birbirinden farklı olduğu kamuoyuna anlatılmalıdır, bu konuda sivil çalışmalar yapılmalıdır.” diyor. CHP’nin bu raporundaki tüm cümlelerin altına imzayı atarım ama ben, CHP Genel Başkanının ve milletvekillerinin bu raporda yazdıklarını uygulamasını bekliyordum. Maalesef ne yapıyorlar?

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Siyaset yapıyorlar kendilerine göre, hem oraya hem oraya her tarafa oynuyorlar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – “Göç alanında provokasyon yapmak helaldir. Bunun üzerinden siyasi pozisyon içinde bulunalım.” düşüncesi içerisinde hareket ediyorlar.

Değerli arkadaşlarım, ırkçı öfkenin kabartılmasından geriye tarihin utanç sayfaları kalır. Bakın, CHP zihniyetinin tarihindeki 1945 Boraltan kara lekesi CHP tüm Aras suyuyla yüzünü yıkasa da yine çıkmaz. Bakın, Kemal Bey, raporunda sığınmacılarla ilgili “İnsanlar milliyetleri yüzünden tehlikeye düşerse siyasi görüşleri yüzünden tehlikeye düşerse, bu insanlar ülkeye kabul edilir ve asla sınır dışı edilmez.” diyor. Ama Kemal Bey, 2014 yılında konuşmasında diyor ki: “Suriyelileri kabul etmek vatana ihanettir.” Ya, bu, ötekileştirmektir; bu, hedef göstermektir onları. Biraz önce de ifade ettim, CHP’li Bolu Belediyesi Suriyelilere bir kuruş yardım etmediği hâlde, sanki belediyenin bütçesinin tamamını onlara harcıyormuş gibi bunun üzerinden ülkede provokasyon çıkarmaya çalışıyorlar.

Değerli arkadaşlarımız, bakın, biz “Bir sorun yok.” demiyoruz ama bu sorunun insanca ve hukuka uygun bir şekilde yönetilmesini istiyoruz, bunun da derdindeyiz. Siyasete düşen mesele, bu konuyu provoke etmek değil bence yönetmektir, bunun üzerine fikirler ortaya koymaktır. Biz burada “sığınmacıların tartışılması” ifadesi; sığınmacının kabul edilip edilmemesi, sığınmacı politikaları, uyum politikaları üzerinde mutlaka konuşacağız ama “sığınmacı” kavramını eğer “kaçak” kelimesiyle yan yana kullanıyorsak bu yanlışır. Sayın Kemal Kılıçdaroğlu bir grup konuşmasında şunu ifade etti: “Kaçak sığınmacılar.” Değerli arkadaşlarım, “kaçak göçmenler” lafını duyduk ve bunun düzeltilmesi için ciddi mesafeler aldık. “Kaçak göçmen” değil, “düzensiz göçmen.” diyelim çünkü insanın kaçığı olmaz ama Kemal Bey, sığınmacı kelimesinin başına “kaçak” getirerek bu konuyu provoke etmek istediğini ve zehirlemek istediğini net bir şekilde gösterdi. Ben, “kaçak sığınmacı” kelimesini Kemal Bey bilmeden kullandıysa kamuoyundan geri almasını, özür dilemesini bekliyorum ama bilerek kullandığını düşünüyorum çünkü o günden bugüne kadar bu kelime üzerinde herhangi bir değerlendirmede bulunmadılar. Bu ayrımcı ve nefret dili içeren konuşmalar, medeniyetimizden haberi olmayanların -biraz önce Mahmut Bey muhacirliği ve ensarlığı yadsıdı ama bunlar çok büyük değerlerdir- muhacirlik ve ensarlığı idrak edemeyenlerin kullandığı bir dildir. Tarihimiz, milletimiz başarılarla doludur; bir göç fobisi yaparak, oluşturarak provokasyon yapmak âcizliktir. Göçmenler üzerinden bu provokasyonu ortaya koyanlar ne milliyetçidir ne sosyal demoktrattır. Bunlar “Milliyetçiyim.” diyenler kendi tarihimize baksınlar “Sosyal demokratım.” diyenler sosyal demokrat değerlere baksınlar.

Bugün Mahmut Bey de aynı şeyi yaptı, burada kendi görüşlerimizi ifade ettiğimizi söyledi; eyvallah, kendi görüşlerimizi ifade edeceğiz, Mahmut Bey’de kendi görüşlerini ifade etti ancak Mahmut Bey, şurada en başta söylediğim gibi, şunu yine karıştırdı: Sığınmacı ile düzensiz göçmen birbirinden farklı konulardır, sığınmacı konusu farklı değerlendirilmelidir, düzensiz göçmen farklı değerlendirilmelidir; ikisini aynı sepete koymak, aynı paradigmalarla değerlendirmek gayriinsanidir, gayrihukukidir. Sığınmacılığın kendisinin tartışılması, insanlık seviyemizle ve hukukun üstünlüğüyle ilgili bir konudur, tekrar ifade ediyorum. Ama sığınmacılar üzerine politikaların tartışılması, eksik olduğunun söylenmesi, eğitime erişimleriyle ilgili, hukuka erişimleriyle ilgili, iş piyasasına erişimleriyle ilgili konuların üzerinde tartışılması normal ama sığınmacıların ötekileştirilmesi ne hukukidir ne insanidir. Bu yapıyorsa bu çok tehlikelidir, aynı zamanda utanç duyulacak bir durumdur. Biz raporumuzun en başında tekrar ifade ettik, düzensiz göç ve sığınma süreçlerini karıştırmak sığınmacılar ve mülteciler için uygulanması gereken hukuki ve insani yaklaşımı zehirlemektir, provokasyondur, gayriinsani, gayrihukuki bir tutumdur; Mahmut Bey’in yaptığı da budur.

Teşekkür ederim.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Neyse, Mahmut burada yok sevgili Başkan.

Benim de bazı önerilerim olacak.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Buyurun Başkanım.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Sevgili arkadaşlar...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Oylama da var arkadaşlar, şey oldu ama kusura bakmayın.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Heyecanlanmayın, neyse, tansiyonunuz yükselir, doktorluğa güvenmeyin.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Yok, benim tansiyonum yükselmedi, tansiyonu yükselen Mahmut Bey’di, bıraktı, gitti. Dinlemeye bile tahammül edemedi çünkü kendi hatasının farkına vardı.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Van gezisinde bulunduğum için oradan bazı önerilerim olacak.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Buyurun.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Şimdi, özellikle sizin belirttiğiniz olay, göçmen kaçakçılığı ile sığınmacılık farklı bir olgu, onu buradan vurgulamak istiyorum. Şimdi orada gördüğüm bazı şeyleri ben buradan size vurgulamak istiyorum. Göçmen kaçakçıları ve organizatörler gerçekten o bölgede ciddi bir sorun çünkü Facebook’tan, Instagram’dan, şuradan buradan değişik reklamlar yaparak para kazanmak amacıyla ülkemizi sıkıntıya sokuyor. Şimdi, dünyanın hiçbir yerinde bir ülkeye nüfusunun yaklaşık onda 1’i göçmen ya da mülteci ya da sığınmacı gelmez, gelmiyor. Avrupa’ya baktığımızda görüyoruz yani Almanya ve İngiltere’ye de gittiğimde gördüm bunları. Norveç’e de gittiğimde gördüm, Sayın Cumhurbaşkanı “Oralar bir sürü kaçakçı alıyor.” dediği hâlde, onların sayısı son derece kısıtlı sevgili Başkanım.

Şimdi, 3 bin kilometre -onu orada da dile getirdim- yol almış bir Afganlı ülkemize, kapıya geldikten sonra durduramazsınız. Adamın biri ne dedi, biliyor musun? “Ne yapıyorsanız yapın, şu duvarları bitirin de çözümlerimizi bulalım.” dedi bana. “Çözüm ne?” dedim. “Yahu ya altını eşeriz ya üstüne battaniye atar geçeriz.” diyor, düşünün. Yani onu orada durdurmak lazım, bunu Van’da da söyledim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Size teşekkür ediyorum, raporumuzda da bu kaynak ülkedeki sorunları çözmeden bu sorunu çözmeye şansımız yok.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Hekim olarak diyorum ki: “Koruyucu hekimlik çok ucuz ve kolaydır.”

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Aynen.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Bu da ona benzer, olayı yerinde durduralım, ona ülkeler arası ilişkileri kullanalım yani devletler arası bir şey var yani girişimler var, elçilik var, bilmem ne var.

Evet, arkadaşlar, şimdi kapıdan döndürülmesi çözümü imkânsız. Ona bir iki şey daha söyleyeceğim; suçluların -orada arkadaşlarla da görüştük- katalog suçluların sayılması tamam ama, arkadaş, uygulama hiç yok; bu da bir ciddi sorun, bunu bizim yargımızın, Adalet Bakanlığının çok ciddi bir şekilde çözmesi lazım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Gerekirse yeniden yasal düzenleme yapmak gerekiyor.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Yeni bir bilgi vereyim size, duvar yapımının 30 küsuru bitmişti, 60’a tamamlanacaktı, şu anki duvar yapımı 80’lerde, 80 kilometre; daha da devam ediyor ihalesi. Şimdi, çoban ve sürülerle gelindiğini hepimiz biliyoruz, “drone”larla görülmüş, Hükümet yetkilileri, emniyet hepsi biliyor. Arkadaş, sürü sınıra geliyor, kaçakçıyı bırakıyor; sürüyle bir daha geri gidiyor, bir ekip daha getiriyor. E, bunu biliyoruz, o zaman o sürüleri... Ya da ne bileyim Ceylânınar’da madem sürüleri hapsediyoruz, bunları da hapsedelim sevgili Başkan yani bu olay çözüme yönelikse sıkıntı, böyle çözüm olmaz. Yani Nietzsche’nin bir sözü var, diyor ki: “Niyet varsa yol bulunur.” Niyetimiz varsa yolu buluruz.

46 hendek hudut karakolu ve 14 tane monoblok yapımı da devam ediyor ama çok yavaş gidiyor, onların sayısı 60'larda; monoblok yapıda sayı 30'larda arkadaşlar, biraz yavaş gidiyor. Sınır 295 kilometre ama bu çözüm değil.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Bu Van sınırı, daha Irak sınırı var, Suriye sınırı var. SERVET ÜNSAL (Ankara) – Tabii Suriye, İran... Bizim yok, Suriye hariç.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Bu İran sınırı.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Yalnız İran sınırı, Van'da olduğumuz için, o şeyi hatırladım.

Şimdi, bir şey daha söyleyeyim konuşmamı bitireyim arkadaşlar. Doğum sayısı, bakın, Suriyelilerdeki doğum yüzdesi arkadaşlar 5,7; bizde 1,7. Bir hekim olarak söylüyorum yani bizim 3 mislimiz daha hızla doğum yapıyor. Şimdi, bu demografik yapımızı gerçekten ciddi tehlikeye sokar. Şimdi, şunu söylemek istiyorum: Adam bayramda gidiyor ya, akrabasını görüyor. Arkadaşlar, bunları da artık geri alma diye bir kavramımız olamaz. Tabii ki insan hakkıdır ama yani harcadığımız para, yaklaşık 100 milyar dolara yakın para harcadı arkadaşlar, kolay değil. 9 milyon. Şu an size bir bilgi vereyim; sizin Suriyeli saymadığımız 1,5 milyon çocuk var şu an, on yılda doğan, 1,5 milyon yani bu sayıya katmıyoruz. Bunlar gerçekten çözüm bulunması gereken sorunlar diye söylemek istedim.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Ben teşekkür ederim Servet Bey.

Tabii, Mahmut Bey ile sizin yaklaşımınız farklı. Ben, size, çözüm önerileriniz, yaklaşımınız için teşekkür ederim. Mahmut Bey'le ihtilafımız şuradan kaynaklandı: Biz bugün sığınma konusunu değil, düzensiz göçmen konusunu tartışırken Mahmut Bey işi sığınma konusuna götürdü ve o konuyu ajite etti. Sizin yaklaşımınıza teşekkür ederim. Düzensiz göç raporunu hazırlarken bu konuda eksiklikler vardır, yasama organının yapması gerekenler var, yürütme organının yapması gerekenler var, kamuoyunun yapması gerekenler var; bunları mutlaka raporun içine dercedeceğiz ama konuyu başka bir noktaya çekmenin bir anlamı yoktu.

Ben teşekkür ederim yaklaşımınız için. Zaten görüşlerinizi şeyde vereceksiniz. Belki bunların bir kısmını biz okuduktan sonra ana rapora da dercedebiliriz çünkü içinde yapıcı teklifleriniz, yapıcı eleştirileriniz vardı. Ancak biraz önce de ifade ettim, tabii bu işi provoke de etmemek lazım “Bu sorunu nasıl çözeriz?” bunun yoluna bakmak lazım, hepimizin yapması gereken konu o.

Tabii, en son Suriyelilerle ilgili bir doğum raporu söylediniz. Şu anda Türkiye’de doğan Suriyeli çocuk sayısı 700 bin civarında, 1,5 milyon değil, 700 bin civarında.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Evrensel mülteci ve göçmen hukuku babında bu nasıl engellenebilir ki? İnsanlara “Doğurma.” mı diyeceğiz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Siz, Hüseyin Bey, ondan öncesine gelmediniz. Ondan öncesinde arkadaşlar, biz düzensiz göçü tartışırken dediler ki: “Suriyeli sığınmacılar da gelsinler.” Ben de dedim ki: Sığınma konusu ile düzensiz göçü yan yana getirmek yanlış. Düzensiz göçle mücadele edilir çünkü düzensiz göçmenin zulüm görme durumu yoktur, yaşam hakkı ihlal olmamıştır, ekonomik sebeplerle vesair sebeplerle gelir. Düzensiz göçle mücadele etmek her egemen devletin hakkıdır, yakalandıktan sonra onlar hukuka uygun şekilde sınır dışı edilir.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Aynen, uluslararası...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Ama düzensiz göçmenler gibi “Sığınmacıları sınır dışı edeceğiz.” demek hukuka da uygun değildir, insanlığa da uygun değildir. Ha, bununla ilgili politikalar ortaya koyma konusunda mutlaka bizi eleştireceksiniz, bunu kabul edelim ama “Sığınma konusunun tartışılması insani seviyemizle ilgilidir.” deyince Mahmut Bey onun üzerine biraz

hiddetlendi, sığınma konusunu tartışmanın ne hukuki ne insani olduğunu düşünüyorum. Ama sığınmacı politikalarını tartışabiliriz, uyum politikalarını tartışabiliriz; bunların hepsi... Zaten bu Komisyon onun için var, o ayrıntıya dikkat çekmek lazım.

Biz toplantıyı kapatıyoruz ama.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Yok, yok, sıkıntı değil, söz istemiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – Artık şöyle; siz görüşlerinizi pazartesiye kadar bildireceksiniz, önümüzdeki hafta İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu bu raporu görüşecek.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Tamam, tamam.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ATAY USLU – İlgili arkadaşları da bürokratları da çağıracağız, üzerine değerlendirmede bulunacağız.

Ben teşekkür ediyorum, sağ olun.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 14.01

